

Σκίτσο Τάκη Καζιμούχου, 1929

Η αγωνία μου έγκειται σε τούτο: ακατάπαυτα ν' αγωνίζομαι της θέσης τούτης και της αντίθεσης να βρω τη Σύνθεση.

Νίκος Καζαντζάκης, Αίγινα, 12/2/1944

Νο 68, Αύγουστος 2025

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

-Κύριο άρθρο.

- Ηράκλειο: Εγκαίνια του ιδιόκτητου γραφείου της ΔΕΦΝΚ. Παράλληλες εκδηλώσεις και απονομή τιμητικών διακρίσεων.
- Μαραθώνιος ανάγνωσης της *Οδύσειας* στα ελληνικά.
- «Η Κρητική ματιά», τεύχος 52, Δεκέμβριος, 2025.
- Νέοι υπεύθυνοι της ΔΕΦΝΚ.
- Εκδηλώσεις στις 5 ηπείρους :
 - * Κίνα.
 - * Λογοτεχνικά καφεενεία.
 - * Από τη μια χώρα στην άλλη.
- Σχολεία: Γνωρίζω και σέβομαι τη φύση.
- Δημοσιεύσεις.
- Κείμενο: Ο Νίκος Καζαντζάκης στην Αίγινα.
- Επιστολή του Καζαντζάκη στον Böhje Knös.
- In memoriam.

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Το γεγονός αυτού του μήνα ήταν αναμφισβήτητα τα εγκαίνια του ιδιόκτητου γραφείου της ΔΕΦΝΚ και οι παράλληλες σπουδαίες εκδηλώσεις, που πραγματοποιήθηκαν στο Ηράκλειο. Ευχαριστούμε τους καλλιτέχνες, τους μουσικούς, τις αρχές, τους φίλους μας και το πολυπληθές κοινό που συνέβαλαν στην επιτυχία των ημερών αυτών.

Οι επόμενες μεγάλες εκδηλώσεις θα πραγματοποιηθούν στην Κίνα τον προσεχή Νοέμβριο με πρωτοβουλία του κ. Ε. Δ. Καλπύρη, Πρέσβη της Ελλάδας στην Κίνα. Τον ευχαριστούμε. Στη συνέχεια παραθέτουμε λεπτομερείς πληροφορίες.

Άλλες εκδηλώσεις, ανάμεσά τους τα λογοτεχνικά καφεενεία, θα οργανωθούν από τη ΔΕΦΝΚ, σε συνεργασία με άλλους φορείς στην Αυστραλία, την Αμερική, την Αφρική και την Ευρώπη. Σε ό,τι αφορά την επιθεώρηση «Κρητική ματιά», συνεχίζει να κυκλοφορεί. Τον Δεκέμβριο του 2025 θα κυκλοφορήσει το τεύχος 52. Στη συνέχεια παραθέτουμε τα περιεχόμενα.

Για το πρώτο εξάμηνο του 2026 έχουμε προγραμματίσει στο Ηράκλειο δημόσια παρουσίαση του τελευταίου τεύχους και του Ευρετηρίου για τα 52 τεύχη, που έχουν δημοσιευτεί.

Ο «Μαραθώνιος ανάγνωσης» της *Οδύσειας* συνεχίζεται με επιτυχία.

Σημειώνουμε, τέλος, ότι σκεφτόμαστε να εορτάσουμε το 2027 την 70ή επέτειο από τον θάνατο του συγγραφέα μας. Οι προτάσεις σας ευπρόσδεκτες.

ΗΡΑΚΛΕΙΟ, 4-6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2025: ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΜΑΣ, ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

4 Αυγούστου, 2025

Η ΔΕΦΝΚ εγκαίνιασε το ιδιόκτητο γραφείο της, που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, Πλατεία Κορνάρου, αρ. 35. Όπως αναφέραμε στο προηγούμενο τεύχος του «Synthesis», η απόκτηση του γραφείου έγινε χάρη στην οικονομική δωρεά του Γιώργου Στασινάκη.

Το γραφείο και ο διάδρομος της πολυκατοικίας γέμισαν ασφυκτικά από τους προσκεκλημένους. Σημειώνουμε ότι παρόντες ήταν: Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΕΦΝΚ, ανάμεσά τους η Πρόεδρος Κατερίνα Ζωγραφιστού και πολλά μέλη και συμπαθούντες από την Ελλάδα (Ηράκλειο, Χανιά, Ρέθυμνο, Άγιο Νικόλαο, Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Λάρισα, Κομοτηνή, Βόλο, Αίγιο, Κέρκυρα), τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Μανώλης Βεληβασάκης) την Ελβετία (Γιώργος Στασινάκης, Ρόζμι Pahlisch και Δημήτρης Τζάνος, Μαρία Αργυρίου, Joanna von Burg, Claudette Φαλατάκη), τη Γαλλία (Σπύρος Κοκολάκης), εκπρόσωποι της Περιφέρειας Κρήτης (Γεωργία Μηλάκη, Αντιπεριφερειάρχης Πολιτισμού και Ισότητας), του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη (Ανδρέας Μεταξάς και Μαριλένα Μηλαθιανάκη), του Πολιτιστικού Συλλόγου Κρυονερίου απ' όπου καταγόταν η μητέρα του Καζαντζάκη (Ελένη Βερτούδου, Πρόεδρος) και πρώην αιρετά πρόσωπα του Ηρακλείου. Τιμή για την ΔΕΦΝΚ και η παρουσία-συμμετοχή του γνωστού ηθοποιού Γρηγόρη Βαλτινίου.

Τον αγιασμό τέλεσε ο Αρχιεπίσκοπος Κρήτης και ο Ορθόδοξος Επίσκοπος Ουγγαρίας (με καταγωγή από την Κρήτη). Μια εγκάρδια δεξίωση ένωσε, τέλος, πάρα πολλούς φίλους.

5 Αυγούστου, 2025

Πολύς κόσμος παρευρέθηκε στο μουσείο Μουσικών Οργάνων «Θύραθεν» από το Ηράκλειο και τη Γενεύη στην τελετή παράδοσης του πιάνου του Νίκου και της Ελένης Καζαντζάκη από τη φίλη μας Βάννα Καραμαούνα, ηθοποιό, ζωγράφο, συγγραφέα, ιστορικό και ιδρύτρια του «L'Art à Genève». Ο Γιώργος Στασινάκης ήταν παρών και απηύθυνε θερμό χαιρετισμό.

Την ίδια μέρα, στο κατάμεστο από κόσμο Πολύκεντρο Νεολαίας του Δήμου Ηρακλείου παρουσιάστηκε το παιδικό βιβλίο «Του παππού Νίκου διδαχές (Καζαντζακικοί ψίθυροι)», του Σταύρου Τζανή, που εκδόθηκε με χορηγία του Μανώλη Βεληβασάκη και με υπέροχη εικονογράφηση του Στέλιου Πρινάρη. Μουσικοί, καθώς και τρεις μικροί αναγνώστες πλαισίωσαν την παρουσίαση. Κεντρικοί ομιλητές ήταν ο Μανώλης Βεληβασάκης και ο συγγραφέας. Την παρουσίαση συντόνισε η Κατερίνα Ζωγραφιστού.

Ευχαριστούμε τον φίλο Μανώλη Βεληβασάκη, που παραχώρησε τα πνευματικά δικαιώματα στη ΔΕΦΝΚ, και όλους τους συμμετέχοντες σ' αυτή την υπέροχη εκδήλωση.

6 Αυγούστου, 2025

Μαγική βραδιά, έγραψε η κρητική εφημερίδα «Πατρίς», στο Κηποθέατρο «Μάνος Χατζηδάκης», για το μουσικό αναλόγιο, που πραγματοποιήθηκε με συνδιοργάνωση της Περιφέρειας Κρήτης και της ΔΕΦΝΚ, στο πλαίσιο του 5^{ου} Φεστιβάλ Κρήτης, με τίτλο «Από την Κρήτη στην άκρη της Γης». Πράγματι, περισσότεροι από 300 θεατές πήραν μέρος σε ένα πνευματικό και μουσικό ταξίδι με την πένα του Νίκου Καζαντζάκη και τις νότες του Μίκη Θεοδωράκη. Ο σπουδαίος ηθοποιός Γρηγόρης Βαλτινός γοήτευσε το κοινό ερμηνεύοντας τα κείμενα και τραγουδώντας με τη συνοδεία των μουσικών και της χορωδίας «Apollo Voice Ensemble» του Ιστορικού Μουσικού Συλλόγου Απόλλων. Στη διάρκεια της βραδιάς η ΔΕΦΝΚ ανακήρυξε επίτιμα μέλη της τους εξαιρετικούς Έλληνες ηθοποιούς Αντζελα Γκερέκου και Γρηγόρη Βαλτινό για την αγάπη τους στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη.

Ευχαριστούμε την Περιφέρεια Κρήτης, τον Σταύρο Αρναουτάκη, την Γεωργία Μηλάκη και την Ιωάννα Γιάνναρη για την υποστήριξη, καθώς και τον Δήμο Ηρακλείου για την παραχώρηση του θεάτρου.

ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Συνεχίζει να προκαλεί ζωντανό ενδιαφέρον, αν κρίνουμε από τη συμμετοχή, κυρίως νέων, καθώς και φίλων που διαμένουν σε διάφορες πόλεις και χώρες. Η φίλη μας Σοφία Νταλαμπέκη, Γενική Γραμματέας της ΔΕΦΝΚ, μας ενημέρωσε ότι, ως τα τέλη Ιουλίου 2025, είχαν διαβαστεί 22.130 στίχοι από τους 33.333. Οι επόμενες αναγνώσεις για φέτος θα γίνουν στις 28 Σεπτεμβρίου, 26 Οκτωβρίου, 30 Νοεμβρίου και 21 Δεκεμβρίου. Υπενθυμίζουμε ότι ο Μαραθώνιος θα διαρκέσει έως τον Μάιο του 2026. Τον Οκτώβριο του 2027, η ΔΕΦΝΚ έχει προβλέψει τη διοργάνωση **διεθνούς συνεδρίου**. Θα βρείτε όλες τις πληροφορίες για τον τρόπο συμμετοχής στην ανάγνωση (με zoom ή με You Tube) στο σύνδεσμο <http://amis-kazantzaki.gr/odyssey> ή στο site της ΔΕΦΝΚ ή στο e-mail secretary.siank.gr@gmail.com

LE REGARD CRETOIS, Η ΚΡΗΤΙΚΗ ΜΑΤΙΑ, THE CRETAN GAZE, LA MIRADA CRETENSE

Το ετήσιο περιοδικό μας, που κυκλοφορεί αδιάλειπτα από το 1990 στα αγγλικά, ισπανικά, γαλλικά και ελληνικά, έχει ως στόχο να διαφυλάσσει την πίστη στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη και να διευρύνει την ακτινοβολία του, με τη δημοσίευση ανέκδοτων ή ελάχιστα γνωστών κειμένων του συγγραφέα, μελετών, μαρτυριών και βιβλιογραφικών αναφορών. Σας καλούμε να συμβάλετε στην προώθηση της «Κρητικής ματιάς» συστήνοντάς την σε φίλους, βιβλιοθήκες, πανεπιστημιακά ιδρύματα και σχολεία. Μπορείτε να επικοινωνήσετε στο e-mail: secretary.siank.gr@gmail.com. Σας υπενθυμίζουμε ότι η επιθεώρηση δημοσιεύεται και σε ψηφιακή μορφή. Όσοι ενδιαφέρονται μπορούν να πάρουν πληροφορίες στέλνοντας μήνυμα στο e-mail: le.regard.cretois.siank@gmail.com. Ευχαριστούμε την Κατερίνα Ζωγραφιστού, που ετοιμάζει ένα ευρετήριο για όλα τα

τεύχη της επιθεώρησης. Η παρουσίασή του θα γίνει στο Ηράκλειο, μαζί με το τεύχος 52 της επιθεώρησης, τον Ιανουάριο του 2026 σε συνέντευξη τύπου. Ευχαριστούμε και πάλι την Περιφέρεια Κρήτης με την οικονομική υποστήριξη της οποίας εκδόθηκε αυτό το τεύχος.

Περιεχόμενα τεύχους 52 -Δεκέμβριος 2025

Κείμενα του Νίκου Καζαντζάκη

- Αγιορείτικες σκιαγραφίες.

Μελέτες και έρευνες

- Κατερίνα Ζωγραφιστού: *Προσκόνημα στον ελληνικό κόσμο* (γαλλικά, περίληψη στις άλλες γλώσσες).
- Κυριάκος Παναγιώτου: «*Συμπόσιον*» του Νίκου Καζαντζάκη (στα ελληνικά, περίληψη στις άλλες γλώσσες).
- Μιχάλης Ταρουδάκης: *Νίκος Καζαντζάκης και Πολιτιστική Διπλωματία* (στα αγγλικά, περίληψη στις άλλες γλώσσες).
- Δρ Χριστίνα Τσαρδίκου: *Μπόρχες και Καζαντζάκης: δυο άνθρωποι και ένας λαβύρινθος* (στα ισπανικά, περίληψη στις άλλες γλώσσες).

Μαρτυρία

- Γιολάντα Τερένσιο: *Η ευτυχία του Νίκου Καζαντζάκη* (στα γαλλικά, ελληνικά, αγγλικά και ισπανικά).

Βιβλιοκριτικές στα ελληνικά

- Μιχαήλ Πασχάλη, Ομ. Καθηγητή για το βιβλίο του Basilus J. (Bert) Groen: *Struggle for Freedom. Nikos Kazantzakis and Greek orthodoxy*.
- Κατερίνας Ζωγραφιστού για: *Το παιδί και το κρι κρι της Βάννας Κατσαρού· Του παππού Νίκου διδαχές (Καζαντζακικοί ψίθυροι)* του Σταύρου Τζανή· *Ο Καπετάν Μιχάλης του Νίκου Καζαντζάκη* του Κωνσταντίνου Παΐδα.

Τελευταίες δημοσιεύσεις και εκδηλώσεις.

ΝΕΟΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΗΣ ΔΕΦΝΚ

- Γερμανία, Φράμπουργκ μ Μπράισγκάου, Χριστόφορος Κυριακίδης, Υπ. Διδάκτορας.
 - Αυστραλία, Darwin, Γιώργος Φραζής, Αν. Καθηγητής.
 - Αυστρία, Βιέννη, Georg Gstrein, δημοσιογράφος.
- Τους καλωσορίζουμε και τους διαβεβαιώνουμε ότι θα έχουν όλη μας την στήριξη.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΙΣ ΠΕΝΤΕ ΗΠΕΙΡΟΥΣ

Προσεχή λογοτεχνικά καφενεία φθινόπωρο 2025- χειμώνας 2026

(με zoom και YouTube)

- 10 Δεκεμβρίου, 2025. Κώστας Ακρίβος, συγγραφέας: «Όνομα πατρός Δούναβης» (η ζωή του Παναΐτ Ιστράτι).
- 21 Ιανουαρίου, 2026: Λευτέρης Γιαννακουδάκης, συγγραφέας, σκηνοθέτης και δάσκαλος δημιουργικής γραφής: «Έχεις τις λέξεις, έχεις και τη σκηνή» (μία προσέγγιση στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη μέσω των τεχνικών της δημιουργικής γραφής και του θεάτρου).
- 18 Φεβρουαρίου, 2026: Λάμπρος Κουλουμπαρίσης, Ομότιμος καθηγητής στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο Βρυξελλών «Το ερώτημα που προκαλεί η πολιτική σκέψη του Νίκου Καζαντζάκη».

Από τη μια χώρα στην άλλη

Γερμανία, Φράμπουργκ μ Μπράισγκαου. Είναι γνωστό ότι ο Νίκος Καζαντζάκης απεβίωσε στην πανεπιστημιακή κλινική της πόλης αυτής το 1957. Η ΔΕΦΝΚ, χάρη στον τοπικό υπεύθυνο Χριστόφορο Κυριακίδη, σχεδιάζει την τοποθέτηση αναμνηστικής πλάκας και τη διοργάνωση ομιλίας.

Αργεντινή, Μπουένος Άιρες, 28-30 Οκτωβρίου, 2025. *Universidad Nacional del Nordeste*. Η φίλη μας Χριστίνα Τσαρδίκου διοργανώνει το 15^ο Συνέδριο του Πολιτιστικού Οργανισμού «Νόστος», του οποίου είναι Πρόεδρος, με θέμα « Η συμβολή και η επιρροή του Ελληνικού Πολιτισμού στις τέχνες, στις επιστήμες και σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης σκέψης και δημιουργίας». Τέθηκε υπό την αιγίδα της ΔΕΦΝΚ. Η Δρ Κατερίνα Ζωγραφιστού θα κάνει εισήγηση με θέμα: *Η Ελλάδα μέσα από τη ματιά του Νίκου Καζαντζάκη*.

Αυστραλία, Περθ, Μάιος, 2025. Στο πλαίσιο του εορτασμού της Μάχης της Κρήτης εναντίον των Ναζί, μαθήτριά του ελληνικού σχολείου διάβασε το ακόλουθο κείμενο του συγγραφέα μας:

Υπάρχει κάποια φλόγα στην Κρήτη, ας την πούμε ψυχή, κάτι πιο δυνατό από τη ζωή κι από το θάνατο· υπάρχει η περφάνια, το πείσμα, η παλικαριά, και μαζί τους κάτι άλλο, ανείπωτο κι αστάθμητο, που σε κάνει να χαίρεσαι και συνάμα να τρομάζεις που είσαι άνθρωπος. Γιατί, ενώ νιώθεις πως έχεις χρέος να κάμεις ό,τι μπορείς, για να σώσεις αυτό τον λαό, εκείνος βλέπει την προσπάθειά σου με ειρωνεία και περιφρόνηση. Δεν έχει την ανάγκη κανενός για να σωθεί. Σώζει, δεν σώζεται.

Ευχαριστούμε τον Πολυχρόνη Κουτσάκη, τον τοπικό μας υπεύθυνο για την ενημέρωση·

Μπριζμπέην, Νοέμβριος 2025. Ο Λεωνίδας Ναούμης, Πρόεδρος του Παραρτήματος της ΔΕΦΝΚ στο Κουίνσλαντ, θα οργανώσει εκδήλωση για τον Νίκο Καζαντζάκη, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Κρητών.

Αυστρία, Βιέννη, 2 Νοεμβρίου 2025. Η ΔΕΦΝΚ και ο Σύλλογος «Hephaestus Wien Österreichisch Griechischer Integrations verein » διοργανώνουν διαδικτυακή εκδήλωση αφιερωμένη στα «80 χρόνια Ασκητική». Έχει τεθεί υπό την αιγίδα της Πρεσβείας της Ελλάδος στη Βιέννη και του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας της Κύπρου.(e-mail: secretary.siankgr@gmail.com)

Βέλγιο, Βρυξέλλες. Συγχαίρουμε το Παράρτημα Βελγίου της ΔΕΦΝΚ, με Πρόεδρο τον Τάσο Παπαδόπουλο, τις ελληνικές αρχές, όσους έκαναν παρεμβάσεις και τους Συλλόγους για τις επιτυχημένες εκδηλώσεις, που πραγματοποιήθηκαν στις 4 και 18 Ιουνίου, 2025.

Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κύπρος, Μοντενέγκρο, Μαρόκο. Ετοιμάζουμε εκδηλώσεις τους επόμενους μήνες. Μπορείτε να αναζητήσετε πληροφορίες στο secretary.siank.gr@gmail.com.

Κίνα, 27 Νοεμβρίου - 6 Δεκεμβρίου, 2025. Γνωρίζουμε την αγάπη του μεγάλου Κρητικού για τη χώρα αυτή στην οποία ταξίδεψε το 1936 και το 1957. Η Κατερίνα Ζωγραφιστού, η Έλενα Αβραμίδου, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΕΦΝΚ και ο Γιώργος Στασινάκης θα δώσουν διαλέξεις σε Πανεπιστήμια του Πεκίνου, της Τσονγκτσί και της Σαγκάης. Θα παρουσιάσουν την παγκόσμια απήχηση του συγγραφέα μας, τα ταξίδια του στην Ευρώπη, την Ασία και τη Μέση Ανατολή και τις επισκέψεις του στην Κίνα. Ευχαριστούμε τον Πρέσβη της Ελλάδας στην Κίνα, την υπεύθυνη τύπου της Ελληνικής Πρεσβείας και τα Πανεπιστήμια που μας προσκάλεσαν. Υπενθυμίζουμε ότι η ΔΕΦΝΚ είχε διοργανώσει κατά το παρελθόν πολλές διαλέξεις στη χώρα αυτή.

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Μπέρκλεϋ. Ο Peter Lagarias μας ενημέρωσε για τις δραστηριότητες του Παραρτήματος της ΔΕΦΝΚ στη Βόρεια Καλιφόρνια, όπου είναι υπεύθυνος. Μέλη και συμπαθούντες συναντώνται συχνά και μελετούν, αναλύουν και διατυπώνουν τις απόψεις τους για το έργο του μεγάλου Κρητικού. Μέχρι στιγμής έχουν μελετήσει τα *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά, Αναφορά στον Γκρέκο, Ο τελευταίος πειρασμός* και τις μεγάλες επιρροές που δέχτηκε ο Καζαντζάκης: Χριστό, Βούδα, Λένιν και Οδυσσέα. Το Παράρτημα συνεργάζεται με τα Κέντρα Νεοελληνικών Σπουδών και το Ελληνικό Φεστιβάλ

Κινηματογράφου του Σαν Φρανσίσκο, πρόσφατα με την προβολή του «Καπετάν Μιχάλη».

Αίγυπτος, Κάιρο, Ιανουάριος, 2026: Ο Γιώργος Στασινάκης και η Κατερίνα Ζωγραφιστού θα δώσουν διαλέξεις με θέμα «Ο Καζαντζάκης και ο αραβικός κόσμος» και «Ο Καζαντζάκης και οι νέοι» αντίστοιχα.

Φιλανδία, Ελσίνκι, 24 Οκτωβρίου, 2025. Η ΔΕΦΝΚ και ο Ελληνοφινλανδικός Σύλλογος στο Ελσίνκι θα διοργανώσουν μια νέα εκδήλωση: προβολή βίντεο και ομιλία για τη ζωή και το έργο του Νίκου Καζαντζάκη. Ευχαριστούμε τους φίλους μας Κίμωνα Παπαδόπουλο και Ελένη Μπέρκη, καθώς και την Πρεσβεία της Ελλάδας, που έθεσε αυτή την εκδήλωση υπό την αιγίδα της

Γαλλία. Ο Allain Glykos συνεχίζει με επιτυχία την παρουσίαση του δίτομου εικονογραφημένου για τον Νίκο Καζαντζάκη.

Ελλάδα, Αθήνα, 6 Νοεμβρίου, 2025.

51^ο Συνέδριο της Πανελλήνιας Ένωσης Φιλολόγων. Η Γεωργία Κακούρου-Χρόνη, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Παραρτήματος Ελλάδας της ΔΕΦΝΚ, θα αναφερθεί στο βιβλίο του συγγραφέα μας *Στα παλάτια της Κνωσού*.

Αθήνα, 19 Δεκεμβρίου, 2025. Ημερίδα με θέμα «Ο Καζαντζάκης τον 21^ο αιώνα. Η Χαρτογράφηση των ταξιδιωτικών του βιβλίων» σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής και τις εκδόσεις Διόπτρα.

Κομοτηνή, 19 Νοεμβρίου, 2025. Ομιλία από τη Βάντα Παπαϊωάννου-Βουτσά στην επέτειο οναμαστηρίων του Πολιτιστικού Συλλόγου Βυζαντινού Φρουρίου Κομοτηνής: «Ονειρευόμαστε και ταξιδεύουμε με οδηγό τον οικουμενικό μας Νίκο Καζαντζάκη».

Νορβηγία, Όσλο, 2025. Η φίλη μας από τον Βορρά Κυριακή Παπαδοπούλου-Σάμουελσεν, Πρόεδρος του Παραρτήματος Νορβηγίας της ΔΕΦΝΚ, θα διοργανώσει εργαστήριο αφιερωμένο στις σχέσεις των μελών με τον Νίκο Καζαντζάκη: ανάγνωση έργων, προφορική παρουσίαση των σχέσεων με τον συγγραφέα, μουσική, εικόνες, εντυπώσεις από τα βιβλία του, ταξίδια, επεξηγήσεις για κάθε σύνδεση με το έργο του Καζαντζάκη.

Πορτογαλία, Λισαβόνα, Πανεπιστήμιο Νονα, Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών, 26-27 Νοεμβρίου, 2025. Ο Καθηγητής José Antonio Costa Ideias, Πρόεδρος του τοπικού Παραρτήματος της ΔΕΦΝΚ, θα διοργανώσει σεμινάριο με θέμα: «Ο Νίκος Καζαντζάκης και η ευρωπαϊκή λογοτεχνία της εποχής του».

Δημοκρατία της Τσεχίας. Ετοιμάζουμε για το επόμενο έτος την αδελφοποίηση του Μπόζι Νταρ (πρώην Γκόττεσγκαμπ), στο οποίο είχε διαμείνει ο Καζαντζάκης, με τον Δήμο Αρχανών-Αστερουσίων, στον οποίο βρίσκεται το Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη.

Ελβετία, Γενεύη, 2 Οκτωβρίου, 2025. Η ΔΕΦΝΚ θα παρουσιάσει για πρώτη φορά στα γαλλικά, μια διασκευή του μυθιστορήματος του Νίκου Καζαντζάκη *Όφης και Κρίνο* με τους ηθοποιούς Anne-Lise Fritsch και Michel Kühne και τον μουσικό Raphael Daniel. Ο Marcel Cottier θα εκθέσει πίνακες εμπνευσμένους από το μυθιστόρημα. Η εκδήλωση έχει τεθεί υπό την αιγίδα του Προξενείου της Ελλάδας στη Γενεύη· *Γενεύη, 11 Νοεμβρίου, 2025. «Η Ηχώ του Ανθρωπισμού. Η διαρκής κληρονομιά των Μπόρχες, Κοέν, Καζαντζάκη και Τσβάιχ»*. Βραδιά οργανωμένη από το Διεθνές Ίδρυμα Χόρχε Λουί Μπόρχες, το Ίδρυμα Albert Cohen, τη Διεθνή Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη και το Μουσείο Τσβάιχ· *Ζυρίχη, 15 Νοεμβρίου, 2025*. Η Ελληνική Κοινότητα της Ζυρίχης και το Παράρτημα Ελβετίας της ΔΕΦΝΚ θα αποτίσουν φόρο τιμής στον Καζαντζάκη. Προβλέπονται: επίσκεψη στο σημείο όπου έχει τοποθετηθεί η αναμνηστική πλάκα πάνω στον τοίχο του παλιού Προξενείου της Ελλάδας, στη συνέχεια στο Πολιτιστικό Κέντρο της Ελληνικής Εκκλησίας θα προβληθεί βίντεο και θα ακολουθήσει διάλεξη της Ρόζμι Pahlisch-Τζάνου, Προέδρου του Παραρτήματος Ελβετίας της ΔΕΦΝΚ, με θέμα «Καζαντζάκης και Ελβετία».

Η Βάντα Παπαϊωάννου- Βουτσά, φιλόλογος, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Παραρτήματος Ελλάδας, σε συνεννόηση με τη Διευθύντρια του Καλλιτεχνικού Γυμνασίου Κομοτηνής (Ελλάδα), κ. Ελένη Χατζή, θα οργανώσει με το μαθητικό δυναμικό του σχολείου ένα Λογοτεχνικό-Οικολογικό παιχνίδι «Μελετώ-Συγκρίνω- Μαθαίνω τη ΦΥΣΗ», βασισμένο στο μυθιστόρημα *Ο Καπετάν Μιχάλης*, αμέσως μόλις κυκλοφορήσει η εγκυκλιος δραστηριοτήτων στα σχολεία.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

- Κώστας Ακρίβος, «Όνομα πατρός Δούναβης » (μυθιστόρημα για τον Παναΐτ Ιστράτι), εκδόσεις Μεταίχμιο Αθήνα, 2025.
- Λευτέρης Γιαννακουδάκης, «Έχεις τις λέξεις, έχεις και τη σκηνή», εκδόσεις Διόπτρα, Αθήνα, 2025.
- Louis de Saussure, « Μάθε με να χορεύω », εκδόσεις Aire, Vevey (Ελβετία), 2018.
- René Bouchet, « Voyages en Grèce d'écrivains grecs. Par les monts et les îles », εκδόσεις Αιώρα, Αθήνα, 2025.

ΚΕΙΜΕΝΟ: Ο ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ ΣΤΗΝ ΑΙΓΙΝΑ

Με τον τίτλο «Πώς μια γάτα έσωσε τη ζωή του Νίκου Καζαντζάκη», στο blog των εκδόσεων Διόπτρα, Αθήνα, δημοσιεύτηκε στις 4 Οκτωβρίου 2022 ένα κείμενο που αναφέρεται στη ζωή του Νίκου Καζαντζάκη στη διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής.

Η Παγκόσμια Ημέρα των Ζώων είναι μια ημέρα δράσης για τα δικαιώματα των ζώων. Εορτάζεται κάθε χρόνο στις 4 Οκτωβρίου, ημέρα της εορτής του Αγίου Φραγκίσκου, που θεωρείται ο προστάτης Άγιος των ζώων. Μέσα από τις επιστολές του Καζαντζάκη παρατηρούμε την ευαισθησία του χαρακτήρα του και πώς μια γάτα του έσωσε τη ζωή.

Το 1943, γράφει στην Ελένη, εν μέσω Κατοχής:

Εγώ εδώ τα βολεύω, οι φίλοι με καλούν τραπέζι, φοβούμενοι μην πάθω από αστία. Η Σμινθίτσα μεγαλώνει, τρώει, τη γύμνασα, έγινε σχεδόν τέλεια. (Σ.Σ.: Σμίνθος ήταν το ποντίκι στα αρχαία και «Σμινθεύς», λατρευτικό επώνυμο του Απόλλωνα, ως εξωλοθρευτή των ποντικών). Μόλις αρχίζει να ξημερώνει τρέχει και μου τσαγκρουνάει την πόρτα. Αν κι είναι πολλά πρωί, της φωνάζω: «Ακόμα!» πολύ δυνατά και αποσύρεται. Μετά μισή ώρα ξανάρχεται και της ανοίγω. Έρχεται ροιζοιζώντας και παίρνει το τελευταίο της γλυκούπι στο κρεβάτι μου.

Γράφω, διαβάζω, βρίσκει μια θέση, κυρίως στον ώμο ή στα γόνατα και περιμένει να τελειώσω τη μυστηριώδη αυτή άσκοπη εργασία. Σηκώνουμε τότε και τρέχει πίσω μου και η ουρά της γίνεται κυπαρίσσι. Αν μείνει μερικούς μήνες μαζί μου ή θα μάθω να νιαουρίζω ή θα μάθει να μιλά ελληνικά τσάτρα-πάτρα.

Για μένα μη στενοχωριέστε καθόλου, περνώ regular, τρώω, μαγειρεύω όσο το δυνατό κατώτερης ποιότητας τρόφιμα, για να 'χετε σαν έρθετε τη χυλοπίτες, τον τραχανά, το ρυζί. Έπειτα τι άλλα που μαγειρεύω! Η Σμινθίτσα με κοιτάει, άμα τις βάλω το φαί της και έπειτα σκύβει, μυρίζεται ξανά το φαί, με ξανακοιτάζει με παράπονο και έκπληξη, σα να μου λέει: «Τι 'ναι αυτό, στο Θεό Σου; Φαί είναι αυτό; Μήτε για σκυλιά;» Τι να κάνω; Πότε πολύ λάδι, πότε λίγο και δεν κατάφερα ακόμα άνθρωπινες (μήτε γατίσιες) τηγανίτες. Πότε σκορπών και πότε παλαστούρες».

Γράφει μετά η Ελένη στις σημειώσεις της: «Απελπισμένοι και θεοήστικτοι δεν ξέραμε πια τι να αποφασίσουμε όταν, ο Άγιος Φραγκίσκος, ο αγαπημένος Άγιος του Νίκου, ήρθε βοήθειά μας. Μια μέρα οι καθολικοί παπάδες πρότειναν στον Νίκο: “Αν δέχεστε να μας μεταφράσετε ένα βιβλίο (πρόκειται για το βιβλίο του Joergensen η ζωή του Αγίου Φραγκίσκου) και να μας γράψετε και έναν μεγάλο πρόλογο θα σας ανταμείψουμε με τρόφιμα”.

Και ο Καζαντζάκης έπιασε πάλι την πένα με μεγάλο κέφι. Η γατούλα έκανε κι αυτή το θάμα της. Ο Νίκος δούλευε δίπλα στη σύμπα με τη Σμινθίτσα. Της άρεσε πολύ να παρακολουθεί το γρατζούνισμα της πέννας του τροφοδότη της πάνω στο άσπρο χαρτί. Ξάφνου ένα απόβραδο η Σμινθίτσα έπεσε ξερή στο πάτωμα. Ανήσυχος ο Νίκος τινάχτηκε επάνω, πήρε τη γάτα στην αγκαλιά του, άνοιξε την πόρτα... Την άλλη μέρα το πρωί ξύπνησε κοκαλιασμένος πάνω στα πλακάκια και με φοβερό πονοκέφαλο. Η Σμινθίτσα έβαλε πολλές μέρες να συνέλθει από την δηλητηρίαση που τις προκάλεσε το ανθρακικό οξύ της σύμπα».

Αντίπολη, 8 Απριλίου 1955

Πολυαγαπημένη φίλε,

Πρώτα απ' όλα: Καλό Πάσχα! Χριστός Ανέστη! Μακάρι ο Θεός να χαρίσει την Ανάσταση του Χριστού μέσα στην καρδιά των ανθρώπων και όχι έξω απ' αυτήν.

Σήμερα σας έστειλα το «Καθατήριο» του Λάντη. Μια απλή έκδοση· νομίζω, όμως, πως κι η μετάφραση είναι εξίσου ωραία· την έχω διορθώσει όσο μπόρεσα· κι αν ζήσω ακόμη λίγα χρόνια θα την ξαναδουλέψω, θα την ξαναδιορθώσω και θα βγάλω μια τρίτη έκδοση. Σας στέλνω επίσης τις πρώτες κριτικές των Γάλλων· ο «Χριστός Ξανασταυρώνεται» έγινε θεατρικό δράμα και θα μεταδοθεί στο ραδιόφωνο από τον Ζαν-Λουί Μπαρώ. Θα κρατήσει μια ώρα και τρία τέταρτα· αν τα καταφέρω, θα σας γράψω ακριβώς την ημέρα και την ώρα. Το βιβλίο αυτό γνώρισε —και γνωρίζει ακόμη— μεγάλη επιτυχία· φοβόμουν τους Γάλλους, τον ορθολογισμό τους, μα ευτυχώς κατάλαβαν. Υπάρχει μάλιστα πιθανότητα να γυριστεί και ταινία (2).

Προχθές υπέγραψα συμβόλαιο με τον εκδοτικό οίκο Ljms για τον «Καπετάν Μιχάλη» και το «Ο Χριστός Ξανασταυρώνεται» στο Ισραήλ. Και την ίδια μέρα ένιωσα μια χαρά μεγάλη: όπως ξέρετε, προσωπικά πιστεύω πως η σωτηρία του πνευματικού ανθρώπου εξαρτάται από την «Οδύσσεια»· αν ζήσει αυτή, θα ζήσω κι εγώ. Έλαβα λοιπόν από την Οξφόρδη ένα βιβλίο στ' αγγλικά, του Στάνφορντ: «Το θέμα του Οδυσσέα» όπου ο καθηγητής αυτός, από το Λονδίνο, αναλύει με σοφία όλους όσους, ως τώρα, εμπνεύστηκαν από τον Οδυσσέα του Ομήρου. [Σημ. της σύνταξης: ένα μεγάλο μέρος δημοσιεύτηκε στην «Κριτική ματιά», αρ. 50, Δεκέμβριος 2023]. Στο τέλος του βιβλίου εξυμνεί την «Οδύσσειά» μου, κι ένας κριτικός -σας στέλνω το σχετικό απόκομμα- ζητά να μεταφραστεί επείγοντως το ποίημά μου στα αγγλικά. Ο καθηγητής Φράιερ εργάζεται πάνω στη μετάφραση, με σίχους θαυμάσιους και ελπίζω σε δύο χρόνια να είναι έτοιμη. Έδωσε μάλιστα και διαλέξεις στην Αθήνα: σας στέλνω και τη φωτογραφία του. Είναι ποιητής χαρισματικός και αγαπά την «Οδύσσεια».

Δεν μπορώ να σας περιγράψω τι γίνεται στην Αθήνα: όλοι οι δήμοι έχουν ξεσηκωθεί και με υπερασπίζονται —δηλαδή υπερασπίζονται την ελευθερία· προχθές οι Δήμαρχοι Θεσσαλονίκης, Πειραιά κι Αθηνών. Μου πρότειναν μάλιστα να με ανακηρύξουν επίτιμο δημότη Αθηνών! Και τα βιβλία μου πωλούνται κατά χιλιάδες, με συνεχείς νέες εκδόσεις! Το Κακό καμιά φορά είναι ανόητο· είτε είναι απόρθητο κάστρο, είτε είναι καθαρή συνείδηση!

Ο Θεός, ο Αναστημένος, ας είναι μαζί Σας, πολυαγαπημένη φίλε, και με τη σύζυγό, τα παιδιά και τα εγγόνια σας.

Ειρήνη και καλοσύνη(3). Ν. Καζαντζάκης

- (1) Φίλος και μεταφραστής του Καζαντζάκη στα σουηδικά.
- (2) Το 1957 ο Jules Dassin με τη Μελίνα Μερκούρη γύρισε στην Κριτσία, της Κρήτης, το φιλμ «Αυτός που πρέπει να πεθάνει».
- (3) «Ειρήνη και καλοσύνη». Είναι μια φράση του Αγίου Φραγκίσκου της Ασίζης που ο Νίκος Καζαντζάκης χρησιμοποίησε συχνά.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Με λύπη μας πληροφορηθήκαμε την αποδημία τριών μελών της ΔΕΦΝΚ: της Καίτης Ναούμη, συζύγου του φίλου και συνεργάτη μας Λεωνίδα Ναούμη, Μπριζμπεήν, Αυστραλία· του Γιώργου Δερμιτζάκη, μουσικού, Μπουένος Άιρες, Αργεντινή· του Χρυσόστομου Σταμούλη, Καθηγητή Θεολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Εκφράζουμε τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια στους οικείους τους.

Ηράκλειο, Μαρτινέγκο, 26 Οκτωβρίου 2025. Όπως κάθε χρόνο, η ΔΕΦΝΚ θα τελέσει τρισαγίο στους τάφους του Νίκου και της Ελένης Καζαντζάκη.

© SYNTHESIS, ενημερωτικό δελτίο

Εκδίδεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΕΦΝΚ, ανεξάρτητου διεθνούς πολιτιστικού σωματείου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Νόμιμη κατάθεση αριθ. 68, Αύγουστος 2025. ISSN 1764 - 6103. Διευθύντρια Έκδοσης: Yvette Renoux-Herbert (Παρίσι). Αλληλογραφία: Τ. Θ. 1009, GR-71001 Ηράκλειο, Κρήτης, Ελλάδα. Τιμή: 2 ευρώ.

